

Sygn. akt I ACa 232/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Alicja Surdy
Sędzia:	SA Jolanta Terlecka
Protokolant	sekr.sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2014 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa B. (...) N.z siedzibą w G.

przeciwko M. S. i B. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 18 listopada 2013 r., sygn. akt I C 793/12

I. oddala apelację;

II. zasądza solidarnie od pozwanych M. S. i B. S. na rzecz powoda B. (...) N.z siedzibą w G. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I A Ca 232/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w L. po rozpoznaniu sprawy z powództwa B. (...) N.z siedzibą w G. przeciwko M. S. i B. S. o zapłatę zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda 1 000 000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 września 2012 roku do dnia zapłaty oraz 19 717,00 (dziewiętnaście tysięcy siedemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd ustalił, że w dniu 26 lipca 2001 roku w L. pomiędzy Bankiem (...) Spółką Akcyjną we W. I Oddział w L. a M. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe (...) została zawarta generalna umowa kredytowa.

W ramach tej umowy, w dniu 14 sierpnia 2001 roku w L. została zawarta umowa o kredyt inwestycyjny nr (...) na kwotę 3 800 000,00zł.

Zabezpieczeniem spłaty długu przez kredytobiorcę było między innymi poręczenie cywilne małżonki kredytobiorcy B. S. oraz ustanowienie hipoteki kaucyjnej na nieruchomości w S. gm. C. KW nr (...) ustanowionej na podstawie umowy generalnej z dnia 26 lipca 2001r.

Aneksem nr (...) z dnia 27 lutego 2004r. strony ustaliły terminy spłat pozostałego zadłużenia (k.31 – 32).

Wobec nie spłacania kredytu przez pozwanych Bank w dniu 29 października 2004r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) [k.104], któremu w dniu 22 listopada 2004 roku Sąd Rejonowy w Chełmie nadał klauzulę wykonalności [k106], na wniosek wierzyciela z dnia 20 grudnia 2004r. [uzasadnienie postanowienia k. 107].

Na podstawie powyższego tytułu została wszczęta egzekucja, która postanowieniem z dnia 28 grudnia 2009r. została umorzona wobec jej bezskuteczności.

W dniu 10 lutego 2010r. Bank (...) S.A. z siedzibą we W. zawarł z B. (...) N.z siedzibą w G. umowę sprzedaży wierzytelności (umowa k.35 – 46, wyciąg z rejestru funduszu k.13 – 14). Sprzedający przeniósł na kupującego wszelkie prawa związane z nabytymi wierzytelnościami, w szczególności zabezpieczenia ustanowione na rzecz Banku (...) z siedzibą we W. w tym również wobec pozwanych M. S. i B. S. z tytułu umowy kredytu inwestycyjnego nr (...) z dnia 14 sierpnia 2001r.(załącznik 1 do umowy k.133).

O przelewie przedmiotowych wierzytelności bank powiadomił pozwanych pismem z dnia 23 lutego 2010r. (k.150 – 151).

Pismem z dnia 11 marca 2010r. powód poinformował pozwanych o cesji wierzytelności i zmianie wierzyciela oraz wezwał do zapłaty kwoty 3 754 666,12 zł. (informacja i wezwanie k. 69 – 74). Pozwani nie dokonali zapłaty w wyznaczonym terminie.

W dniu 9 lipca 2012r. powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych, potwierdzający fakt przejścia wierzytelności i zabezpieczenia hipotecznego na jego rzecz (k.66).

W księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. dla nieruchomości położonej w miejscowości S. stanowiącej własność pozwanych w dziale IV wpisana jest na rzecz powoda hipoteka umowna kaucyjna na sumę 10 000 000,00zł. (k. 57 – 65).

W sprawie pozwani kwestionowali roszczenie powoda podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo podlega uwzględnieniu w całości na podstawie o art. 471 k.c. oraz art. 481 § 1 i 482 § 1 k.c.

W ocenie Sądu doszło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem do przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia dochodzi wskutek każdej czynności przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń, powziętej bezpośrednio w celu dochodzenia lub zaspokojenia roszczenia. Po każdym przerwaniu przedawnienie rozpoczyna bieg na nowo, a jeżeli przerwanie biegu wynika z czynności w postępowaniu sądowym lub egzekucyjnym, bieg przedawnienia ulega zawieszeniu do czasu zakończenia postępowania (ar. 124 § 1 i 2 k.c.).

Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone w dniu 28 grudnia 2009r. i od tej daty termin przedawnienia biegł na nowo. Brak jest podstaw do twierdzenia, że powinno być umorzone z datą wcześniejszą.

Z tego względu Sąd oddalił wniosek pełnomocnika pozwanych o dopuszczenie dowodu z dokumentów zawartych w aktach sprawy egzekucyjnej (...)Komornika Sądowego.

Niezależnie od powyższego Sąd uznał podniesienie przez pozwanych zarzutu przedawnienia w sprawie niniejszej za nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 kc.

W ocenie Sądu pierwszej instancji brak jest również podstaw aby kwestionować skuteczność umowy cesji zawartej w dniu 10 lutego 2010r. Strona pozwana nie kwestionowała, iż informację o zawarciu umowy cesji otrzymała od obu stron umowy (k. 69 – 74,150-151). O skuteczności umowy cesji świadczy również potwierdzenie zapłaty wynikające z oświadczenia banku z dnia 6 lipca 2011r.(k.51) oraz przesłanej przez bank pozwanym informacji o dokonanej cesji z dnia 23 lutego 2010r. (k.150 – 153). Oświadczenie zostało podpisane przez osobę do tego umocowaną do podpisywania tego rodzaju dokumentów (k.52 – 54).

Nabycie przez powoda wierzytelności wobec pozwanych, wysokość długu z tytułu kredytu inwestycyjnego z dnia 14 sierpnia 2001r. od Banku (...) S.A. wynika z wyciągu z ksiąg rachunkowych powoda z dnia 9 lipca 2012r. wystawionego przez osobę upoważnioną do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych funduszu (k. 66 -67)

Bezspornym jest, że Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) [k. 104 – w uzasadnieniu błędnie oznaczony jako (...)] opisywał w swej treści kwotę należności głównej długu pozwanych wyższą, niż ostatecznie została objęta żądaniem pozwu. Pozwani przez okres kilkunastu lat nie podważyli skutecznie przedmiotowego tytułu wykonawczego jak również nie ograniczyli jego wykonalności, co w ocenie Sądu w świetle zasad doświadczenia życiowego daje podstawę do domniemania, że nie kwestionowali prawdziwości materialnej treści przedmiotowego bankowego tytułu egzekucyjnego.

W ocenie Sądu pozwany jest również dłużnikiem rzeczowym powoda o czym przesądza odpis księgi wieczystej (...) Sądu Rejonowego w (...), w której na rzecz powoda została wpisana hipoteka kaucyjna na nieruchomości pozwanych do kwoty 10 000 000,00zł.(k. 57 – 65). Pozwani nie wykazali aby zakwestionowali wpis w księdze wieczystej w procesie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Wpis hipoteki na rzecz powoda dokonany został na podstawie generalnej umowy kredytu zawartej pomiędzy Bankiem (...) S.A. we W. a M. S. w dniu 26 lipca 2001r. (k. 20). Zgodnie z jej postanowieniami bank zobowiązał się udzielić pozwanemu kredytów do łącznej wysokości 10 000 000,00zł. a zabezpieczeniem spłaty kredytów udzielanych w przyszłości na podstawie umowy ramowej i szczegółowych umów kredytowych była właśnie hipoteka kaucyjna na nieruchomości położonej w miejscowości S. gm. C.. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej umowa ta spełnia wszystkie warunki umowy ramowej a nie jak chcą pozwani listu intencyjnego. Na jej podstawie utworzony został konkretny stosunek prawny, który może być przedmiotem zabezpieczenia hipotecznego.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.. Na wysokość zasądzonego kosztów składają się: wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 7 200,00zł., opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00zł. oraz opłata od pozwu w wysokości 12 500,00zł.

Apelację od tego wyroku wnieśli pozwani zaskarżając wyrok w całości i zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie :

1/ art. 316 § 1 kpc w zw. z ar. 227 kpc poprzez zaniechanie ustalenia sposobów prowadzenia egzekucji przez stronę powodową w postępowaniu KM 2155/04, zwłaszcza zaś tego czy egzekucja ta była skierowana w stosunku do innych przedmiotów majątkowych pozwanych aniżeli nieruchomości objęta KW (...), a także zaniechanie ustalenia z jakich przyczyn postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 2155/04 stało się bezskuteczne;

2) art. 102 ust. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez wadliwą wykładnię tego przepisu i błędne przyjęcie, że powód skutecznie dokonał zabezpieczenia swoich wierzytelności poprzez ustanowienia hipoteki kaucyjnej na nieruchomości objętej KW (...), podczas gdy oświadczenie pozwanych w tym przedmiocie z 26 lipca 2001 r. odnosiło się jedynie do tak zwanej generalnej umowy kredytowej, a ta nie ustanawiała żadnego zobowiązania, a jedynie stanowiła list intencyjny określający zasady udzielania przyszłych kredytów;

3) art. 985 § 1 k.p.c. w zw. z art. 123 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że postępowanie egzekucyjne w sprawie (...) które było prowadzone jedynie do nieruchomości objętej KW (...) uległo umorzeniu dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C.w sprawie

(...)z dnia 28 grudnia 2009 r., podczas gdy postępowanie to uległo umorzeniu z mocy prawa po drugiej bezskutecznej licytacji części nieruchomości i to od tego momentu umorzenia postępowania z mocy prawa należało liczyć termin przedawnienia roszczenia powoda;

4) art. 118 k.c. poprzez wadliwą wykładnię tego przepisu i nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia.

Pozwani wnosili o zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie.

Powód wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje. Apelacja jest bezzasadna. Kwestią zasadniczą - ze względu na podniesiony przez pozwanych zarzut, dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej, było przesądzenie przez Sąd pierwszej instancji, czy roszczenie powoda względem pozwanych uległo przedawnieniu czy nie. Dopiero w przypadku ustalenia, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu, aktualizowała się potrzeba badania skuteczności hipoteki ustanowionej na rzecz powoda. Zgodnie bowiem z art. 77 ustawy o kwih przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej, co oznacza, że nawet wówczas gdy wierzytelność powoda uległaby przedawnieniu mógłby on skutecznie domagać się jej zaspokojenia jako wierzyciel hipoteczny.

Jednakże w sprawie niniejszej zarzut przedawnienia roszczenia powodów nie jest uzasadniony. Podnieść należy, że zarzut przedawnienia nie został w żaden sposób uzasadniony, nie został przedstawiony sądowi żaden wywód, który mógłby być przedmiotem oceny Sądu pod kątem jego słuszności. Sąd Okręgowy zaś uznał jedynie, że do przedawnienia nie doszło gdyż bieg terminu przedawnienia został przerwany wskutek wydania postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, a ponadto podniesienie zarzutu uznać by należało za nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 kc.

Wskazać należy, że powód dochodzi zaspokojenia wierzytelności z tytułu umowy kredytowej zawartej przez pozwanego z Bankiem (...) S.A. w dniu 14 sierpnia 2001r. nr (...), poręczonej przez pozwaną. Nie ma sporu, że roszczenia Banku z tytułu zawartej umowy ulegają trzyletniemu terminowi przedawnienia jako roszczenia związane z prowadzoną działalnością gospodarczą – art. 118 kc. Zgodnie z art. 120 § 1 kc bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z datą kiedy roszczenie staje się wymagalne.

Jak wynika z aneksu nr (...) do umowy kredytowej [k. 31] w dniu 27 lutego 2004r. strony umowy kredytowej ustaliły nowe terminy spłaty zadłużenia przez pozwanych [§ 1 aneksu]. Z powyższego wynika, że należności Banku wynikające z umowy, a nie spłacone przez pozwanych, opisane w aneksie jako raty spłaty wykorzystanego kredytu, stały się wymagalne nie wcześniej niż po dacie zapłaty pierwszej raty ustalonej w aneksie, tj. 29 marca 2004r. [§1 aneksu].

Jest poza sporem, że wobec niewykonania umowy przez pozwanych Bank w dniu 29 października 2004r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) na kwotę 1 931 051,46zł[k.104]. W dniu 20 grudnia 2004r. Bank złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, który został uwzględniony [uzasadnienie postanowienia k. 107]. W orzecznictwie Sądu Najwyższego aktualny jest pogląd, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg terminu przedawnienia roszczenia, a jednocześnie bieg terminu ulega zawieszeniu do czasu rozpoznania tego wniosku [Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r. III CZP 101/03, Lex 82431, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2004 r. II CK 478/03 Lex 359477, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2012 r. II CSK 203/11 Lex 1125087]. Sąd Apelacyjny podziela powyższy pogląd.

Jak wynika z postanowienia komornika o umorzeniu postępowania egzekucyjnego sprawa egzekucyjna prowadzona była pod sygnaturą (...), co oznacza, że postępowanie egzekucyjne na wniosek Banku zostało wszczęte w 2004r. [postanowienie o umorzeniu k. 110]

Zatem wierzytelność Banku nie uległa przedawnieniu przed złożeniem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu gdyż od daty wymagalności roszczenia – 29 marca 2004r. do daty złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności - 20 grudnia 2004r., nie minął nawet rok.

Z chwilą złożenia wniosku przez Bank zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 kc bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu i rozpoczął bieg na nowo od początku po wydaniu postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności przez Sąd w dniu 28 grudnia 2004r. – art. 124 § 1 i 2 kc. Skoro zaś postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte w 2004r. przedawnienie nie nastąpiło również do daty wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Po wszczęciu postępowania egzekucyjnego bieg terminu przedawnienia ponownie uległ przerwaniu. Natomiast po wydaniu przez Komornika postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w dniu 28 grudnia 2009r. i rozpoczął biec od początku.

Pozew w sprawie został wniesiony 9 lipca 2012r., a zatem od dnia 29 grudnia 2009r. do daty wniesienia pozwu trzyletni termin przedawnienia roszczenia powoda nie upłynął. Roszczenie powoda nie jest zatem przedawnione.

Nie jest uzasadnione stanowisko pozwanych zawarte w apelacji, że termin przedawnienia roszczenia rozpoczął bieg na nowo z chwilą stwierdzenia bezskuteczności drugiej licytacji nieruchomości objętej postępowaniem egzekucyjnym.

Art. 985 § 1 kpc nie stanowi o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa, a jedynie zobowiązuje komornika do wydania postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z urzędu, a więc niezależnie od wniosków stron. Skutki jakie ustawa wiąże z umorzeniem postępowania egzekucyjnego następują zatem nie z mocy prawa, lecz dopiero po wydaniu przez komornika i uprawomocnieniu się postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Zatem dyspozycja tego przepisu nie podważa oceny Sądu Okręgowego, że do umorzenia postępowania egzekucyjnego, a w konsekwencji do rozpoczęcia od nowa biegu terminu przedawnienia doszło po wydaniu przez komornika postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, co miało miejsce w dniu 28 grudnia 2009r.

Z tych względów bezprzedmiotowe są zarzuty dotyczące zaniechania przez Sąd Okręgowy oceny legalności wpisanej na rzecz powoda hipoteki. Art. 77 ustawy o kwih chroni interesy wierzyciela w sytuacji gdy doszło do przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką. Jeżeli zaś w sprawie niniejszej do przedawnienia roszczenia powoda nie doszło, przepis ten dla rozstrzygnięcia o roszczeniu powoda nie ma żadnego znaczenia, podobnie jak przywoływany przez Sąd art. 5 kc.

Z tych względów nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przez Sąd art. art. 316 § 1 kpc w zw. z ar. 227 kpc, gdyż dopuszczanie przez Sąd dowodów na okoliczności nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy było zbędne, a zatem oddalenie wniosków dowodowych pozwanych w tym zakresie było prawidłowe.

Apelacja nie kwestionowała ustaleń Sądu pierwszej instancji dotyczących wysokości nabytej przez powoda wierzytelności i faktu podnoszonego przez powoda, że w sprawie niniejszej dochodzi jedynie części roszczenia. Apelacja nie kwestionowała również ważności umowy cesji. W tym zatem zakresie aktualne pozostają ustalenia i ocena Sądu Okręgowego.

Z tych względów Sąd Okręgowy w ocenie Sądu Apelacyjnego prawidłowo uznał roszczenie powoda za uzasadnione, z tym że podstawą do uwzględnienia powództwa stanowił przepis art. 509 § 1 i 2 kc w zw. z zawartą przez Bank (...)z pozwany umową kredytu inwestycyjnego poręczoną przez pozwaną.

Z tych względów Sąd Apelacyjny uznał apelację pozwanych za bezzasadną i ją oddalił na podstawie art. 385 kpc. Na podstawie art. 98 § 1 i 3 i 105 § 2 kpc oraz § 2 ust. 2 , § 6 pkt 7 i § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu [Dz. U. Nr 163, poz. 1349], zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda 5 400zł.